

gospodarske, obrtniške in narodne

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 31. januarija 1872.

O b s e g: Darila za pridelani sir. — O zadevah živinske soli. — Ali naj bi bil učitelj tudi za naprej orglavec in cerkovnik ali ne? (Dalje.) — Zaupnica Hohenwartu. — Mnogovrstne novice. — Dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Darila za pridelani sir.

Da bi naprava združeb mlekarских po naših planinah se pospešila, razpisuje c. k. ministerstvo kmetijstva v ta namen več daril v denarji, namreč:

Dve darili po 600 gold. in pa zlate svetinje za sirarske družbe, ki na dan najmanj 400 bokalov mleka predelajo v tolsti sir; ako več takih se poganja za darilo, razsodi dobrota izdelanega sira.

Tri darila po 300 gold. za sirarnice, ki vsirijo ali po manj ko 400 bokalov na dan, ali pa le na pol tolsti sir napravljajo, zraven pa tudi najboljši sir in največ sira naredijo.

Za omenjena darila se smejo oglasiti vse po avstrijskih planinah že obstoječe mlekarске družbe, pa tudi take, ktere se saj z mesecem julijem (malim srpanom) letošnjega leta ustanovijo.

Dotične prošnje naj se vsaj do 15. oktobra letošnjega leta predložijo ministerstvu za kmetijstvo ali po deželni vladi ali po kmetijski družbi.

Vsaka taka združba mora vsaj 10 družbenikov šteti.

V prošnji naj natančno in vestno odgovoré na ta vprašanja:

1. Kako dolgo že obstoji združba, in kdo jo je ustanovil?
2. Koliko družbenikov šteje sedaj?
3. V ktere občine spadajo družbeniki po njih posestvu?
4. Koliko molzne živine imajo?
5. Ali samo mleko predelujejo skupno ali pa tudi pašnike v družbi uživajo?
6. Kako se glasi družbina pogodba. (Priloži naj se en prepis pogodbe ali pa družbine postave.)
7. Ali se mlekarji v lastnem ali v najetem stanovanšču, kako je stanovanšče vredjeno?
8. Kolikošno plačilo dobiva sirar in njegovi pomagači?
9. Koliko mleka se na dan in koliko sploh pridelava?

Tudi „Novice“ se po vsem skladajo s tem, kar „Gosp. List“ o osnovanju tako imenovanih mlekarских združeb, kterih v naših krajih dozdej še nimamo, piše tako le: Gospodarji! združite se in ustanovite take sirarne družbe, kakor jih želi vlada in kakoršne ustanoviti vam razmere vašega kraja dopuščajo. Saj znate, da v zedinjenji je prava moč, pravi napredek. Podajte si prijazno roko in pomagajte si, da tudi za vas nastopijo boljši časi. Povzdignite najpo-

glavitniši oddelek svojega gospodarstva, to je, živinorejo; to pa gotovo dosežete, če boste mogli pridelke živinorejske, to je, mleko, dobro prodati. To zdatno doseči, pa je dobro sredstvo združenja; to je, da Vas več skupaj mleko izdeluje v maslo in sir. Ker take naprave veliko stanejo in ker je težavno malo mleka v sir narejati, ravno tako pa tudi potem prodati, zato je potrebno, da se združite.

Zvedeni in skušeni možje naj temeljito preiščejo planinska zemljišča, naj pogledajo gospodarstvene razmere in njih naravne pogoje, naj se dobro seznanijo z lastnostmi planinskih tal. Potem pa je potrebno ustanovljenje združeb za skupno uživanje pašnikov, skupno predelovanje mleka, ravno tako za nakupovanje izvrstnih juncev za plemo, vsaj vsakdo zna, koliko je na dobrem juncu ležeče in koliko se je do zdaj o tem že storilo. Naj planinci skušajo posnemati izgledno ravnanje Švicarske dežele, ktera ima mnogo takih izvrstnih mlekarnic. Zato dragi planinci, hajd na koristno delo, in izid je gotov!

O zadevah živinske soli.

„Novice“ so unidan iz odbora družbe kmetijske kranjske povedale, da ministerstvo kmetijsko si nekako prizadeva za to, da bi se cena živinske soli znižala; al ono hoče dejanskih dokazov po številkah, da je živinoreja res na slabem, kar se več ne prodaja živinska sol, to je, od leta 1868. Družba kmetijska je dr. Jan. Bleiweis-u dala nalog, naj on izdela poročilo na ministersko vprašanje. To se je tudi zgodilo. 13. dne t. m. je šlo obširno poročilo ministerstvu na Dunaj. Gospodarjem našim utegne zanimivo biti, kaj je poročala družba; zato naj iz tega pisma jim naznanimo glavne točke.

Poročilo to se začne s tem, da pravi, da je zelo težko, po številkah dokazati, za koliko je živinoreja nazaj šla, kar se več ne prodaja živinska sol, vendar bilo bi mogoče to dokazati takim deželam, kjer se je pred l. 1868. živinska sol tako lahko dobivala, kakor kuhinjska in so jo tedaj gospodarji lahko kupovali in živini svoji dajali. Al tako srečna ni bila kranjska dežela nikoli.

Že leta 1849. v zboru kmetijskem, ki ga je tedanje ministerstvo klicalo na Dunaj v posvet in v katerem zboru so tudi zastopniki kranjske dežele bili (Trpinc, Bleiweis, Orel, Vovk in Ulrich); se je povdarjala silna potreba, naj bi v vseh deželah avstrijskih, ne pa samo v Tirolih, Vorarlbergu, na Koroškem in še nekterih družih, se prodajala živinska sol, živini neobhodno potrebna. Al to se žalibog ni zgodilo.